

Az Országos Köznevelési Tanács Állásfoglalása

■ A DROG-PROBLÉMA PEDAGÓGIAI KEZELÉSÉRŐL ÉS AZ ORSZÁGOS KÖZNEVELÉSI TANÁCS SZEREPVÁLLALÁSÁRÓL, ENNEK SZÉLESKÖRŰ TÁRSADALMI ÖSSZEFOGÁSSAL TÖRTÉNŐ MEGVALÓSÍTÁSÁBAN

Az Országos Köznevelési Tanács a fiatalokat érintő drogfogyasztás, vagy akárcsak drog-kísértés bonyolult társadalmi-szociológiai problémakörében elsősorban a pedagógiai-pszichológiai, nem pedig a kriminológiai megoldásokat tartja célravezetőnek, és ekként való kezelést javasolja az iskolák vezetőinek, pedagógusainak, diákjainak és szervezeteiknek. Ennek körébe tartozónak ítéli a drogfogyasztásnak, vagy akárcsak a drog kipróbálásának az iskola részéről történő határozott tiltását is. Ugyanakkor amellet foglalt állást, hogy a büntetőjog eszközeivel a megtévedt fiatalok esetében is csak végső esetben szabad élni, míg kérlelhetetlen szigorral kell eljárni azokkal szemben, akik fiatalokat a drog-élvezés útjára csábítanak. Szükségesnek tartja, hogy a dilerekkal és más terjesztőkkel szembeni fokozott védelem érdekében az iskolák környékét védett övezetté nyilvánítsák.

Az OKNT a legújabb hazai kutatások eredményeire is hivatkozva arra hívja fel az iskolák tanítóinak, tanárainak és az iskolai önkormányzatoknak, diák szervezeteknek a figyelmét, hogy az elmúlt években fokozódott a diákok körében a magukra maradottság érzése, a bizalmatlanság a felnőtt társadalommal szemben. Bizonyíthatóan csökkent az osztályfőnök és osztálya egymáshoz való kötődésének ereje, nagymértékben gyengült a tanár-diák viszony bizalmas, személyes jellege, az iskolán belüli viszonyok aggasztó mértékben elszemélytelenednek. A jelenlegi iskolai pedagógiai gyakorlatban „szinte senki sincs, aki a diákokra mint egyénre hivatalból figyel, aki érdemben segíti őket szocializációjuk, perszonalizációjuk bonyolult folyamatában.” (Aszmann Anna írásából). Annak tudatában, hogy a drog-veszedelem alapvetően megoldatlan társadalmi és családi problémákból ered, hogy lelkiismeretlen üzleti érdekek is nagy szerepet játszanak előidézésében és terjedésében, az OKNT meggyőződése, hogy mind megelőzésében, mind orvoslásában az iskoláknak, a pedagógusoknak, a gyermek- és ifjúságvédelemmel foglalkozóknak döntő szerepük és semmire át nem hárítható felelősségük van. Ezért szorgalmaz és a maga erejével támogat minden olyan kezdeményezést, programot, összefogást, amely fiatalok, szülei és tanárai kapcsolatainak elmélyítésére és személyes jellegének erősítésére irányul. Ajánlja, hogy az iskolák különös hangsúllyal jelenítsék meg ezzel kapcsolatos álláspontjukat és teendőiket pedagógiai programjaikban. Kéri az iskolafenntartókat, hogy ehhez minden támogatást adjanak meg az iskoláknak.

Szükségesnek tartja az OKNT felhívni a jogalkotók figyelmét arra, hogy jelenleg az egyes személy belügyeibe beavatkozni képes munkakörök, illetve hivatások közül egyedül a pedagógus az, amelyet a tudomására jutott bizalmas információk belátása szerinti kezelését illetően nem véd a jog. Védettek az orvosok, a papok, az ügyvédek, a szülők, a pszichológusok, de a pedagógusok nem. A pedagógus bizalmi személyként való funkcionálásához erre a védettségre elengedhetetlenül szükség volna.

Az OKNT álláspontja szerint döntő jelentősége van annak, hogy az iskolákban, kollégiumokban, minden nevelési intézményben olyan légkör alakuljon ki, amely lehetővé teszi a fiatalok, szülei és nevelőik őszinte, félelem nélküli dialógusát annak érdekében, hogy megelőzhető, feltárható és együttes erőfeszítésekkel orvosolható

legyenek azok a problémák, amelyek a droghoz való menekülés hátterében húzódnak meg. Az OKNT a drog-kérdés iskolai, nevelésügyi vonatkozásait, a drog-prevenció országos méretű szervezésében, illetve megvalósításában való részvételt valóságos kompetenciájába tartozónak tartja. Javaslatait e felelősség jégyében teszi meg.

Az OKNT szükségesnek tartja, hogy az eddigieknél átfogóbb, komplexebb felvilágosító munka folyjék mind a fiatalok, mind szülei és tanáraik körében a droggal való élés és visszaélés tényeiről, káros hatásairól. Felkéri az Oktatási Minisztérium, a Gyermek-, Ifjúsági és Sport Minisztérium, az Igazságügy Minisztérium, az Egészségügyi Minisztérium és a Foglalkozáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium vezetőit, hogy a tömegkommunikáció minden lehetséges eszközével gondoskodjanak az általános és középiskolák, a pedagógus szakmai szervezetek és a szülői szervezetek, diákönkormányzatok, ifjúsági szervezetek, iskolafenntartók folyamatos tájékoztatásáról a droggal való élés és visszaélés aktuális adatairól, veszedelmeiről. Kapjanak a címzettek az információk mellett szakszerű segítséget, megfontolandó javaslatokat a drog-probléma komplex kezelésének értelmezéséhez. Az OKNT különösen fontosnak tartja, hogy az ifjúság ügyeiben illetékes hatóságok mind családi, mind intézményi összefüggésben kiemelten foglalkozzanak a kisgyerekkor érzelmi biztonságának megteremtéséhez, egyfelől az iskolai szorongás oldásához, másfelől az iskolai unalom száműzéséhez és a kudarc sorozatok elkerüléséhez szükséges tárgyi és személyi feltételek biztosításával.

Tekintettel arra, hogy a kábítószer fogyasztó fiatalokra, a kábítószer függőségre, illetve a gyakori és rendszeres kábítószer fogyasztásra vonatkozó szociológiai kutatások tanúsága szerint a súlyos kábítószer fogyasztások mögött mikroközösségi nevelési és életvezetési problémák, különös hangsúllyal pedig a családi élet, a családi nevelés, a gyerekeknek a családban való elmagányosodásának problémái húzódnak meg, az OKNT kezdeményezi a szülői szervezetekkel való szoros együttműködést e témában.

Tekintettel továbbá arra, hogy a drogfogyasztás, de legalább is a drog kipróbálása az ifjúsági kortársi közösségekben divatjelenséggé vált, az OKNT a téma szakembereinek bevonásával önálló napi-rendként programjába iktatja az egészséges életmód komplex problémakörének megvitatását azoknak az eszközöknek, eljárásoknak és cselekvési módoknak az elterjesztése érdekében, amelyek elősegíthetik, hogy az ifjúság körében az egészséges életmód váljék divattá.

Az OKNT – az oktatási miniszterrel történt előzetes elvi egyetértés birtokában javasolja, hogy az Oktatási Minisztérium, a Gyermek-, Ifjúsági és Sport Minisztérium, az Igazságügy Minisztérium, az Egészségügyi Minisztérium és a Foglalkozáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium közös szervezésében szakemberek bevonásával, szülők, pedagógusok és diákok részvételével 2003. február vége, március eleje táján valósuljanak meg regionális konferenciák. Ezek felett az Országos Köznevelési Tanácsa védnökséget vállal.

Budapest, 2002. 12. 16.

Loránd Ferenc
az OKNT elnöke